

Rámování: text k analýze

Text uvádí ve zkrácené verzi zarámování pobytového programu B, určeného pro 4.-5. Ročník.

Anotace a cíle programu B

Program je zaměřen na porozumění dějům a principům významným z hlediska životního prostředí (např. vývoji přírodních společenstev, fungování ekonomiky ve vztahu k vyčerpitelným a nevyčerpitelným, obnovitelným a neobnovitelným přírodním zdrojům apod.)

Žáci se stávají detektivy. Zabývají se příběhem osoby BA, která je provází po celou dobu pobytu i před ním. Jako prostředek je využit deník „detektiva“, díky kterému se žáci dozvídají, jak má probíhat vyšetřování, co je při práci čeká a jaké hypotézy mají ověřovat. Ve škole probíhá příprava na detektivní práci, žáci zjišťují informace o místě, kam jedou. Získávají indicie k otevření starého kufru, ve kterém nacházejí každý den pomůcky k vyšetřování a již zmiňovaný detektivní deník.

V průběhu pobytového programu objevují význam a přínos osobnosti BA pro oblast, kde žil a v jeho historickém odkazu objevují principy zacházení se zdroji, fungování ekosystémů či vnímání krajiny. V závěru pobytu píše vzkaz detektivovi, o tom, co při zkoumání přírody zjistili.

Následuje práce ve škole po pobytu, která je zaměřena na poznávání obce, ve které žáci chodí do školy, porovnávání ekosystémů „doma a na horách“ a hledání „své“ významné osobnosti pro obec, charakter okolní krajiny či vybudování ekosystému.

Cíl programu

Žák porozumí některým dějům a zákonitostem v životním prostředí, tyto znalosti si na příkladech propojí s činností člověka v krajině a nachází příklady propojení i s vlastním životem. Zároveň si upevňuje kladný vztah k přírodě a vytváří si základní předpoklady pro řešení problémů a konfliktů.

Výstupy:

- uvede jednoduché příklady závislosti organismů na prostředí
- rozliší některé ekosystémy a typy využití krajiny (les, potok, zahrada) a přiřadí k nim organismy, které se v nich vyskytují
- nalezne vztah mezi stavem ekosystému a lidskou činností na příkladech
- pozoruje a zkoumá přírodní děje pomocí jednoduchých pomůcek a nástrojů
- vyhledává informace ke zkoumaným otázkám v odborné literatuře a dalších zdrojích
- (atlasy, encyklopedie, klíče, internet)
- na příkladu uvede, co on sám může udělat pro zlepšení životního prostředí
- vnímá přírodu jako zajímavé místo pro trávení času a objevování nových věcí

Rámeček

1. Žákům přijde do školy dopis, ve kterém detektiv žádá o pomoc při vyšetřování starého případu. V dopise je kromě jiného uvedeno, že žáci mají, během práce ve škole, získávat indicie První indicii v podobě čísla kódu žáci získají za výrobu detektivního deníku. Jeho návod je podrobně popsán v další části programu.

Drahé slečny a vážení pánové,

obracím se na Vás s prosbou o pomoc. Minulý týden jsem obdržel zprávu od Generální inspekce bezpečnostních sborů Východozápadního kraje. V tomto dopise mě žádá inspektorka Vrtáková o znovuotevření zapeklitého případu, který se stal téměř před dvěma sty léty v A.

Zdejší policisté již případ dávno uzavřeli, ale bezpečnostní inspekci se uzavření případu zdá zcela neprofesionální a odbyté. A protože se minulý měsíc objevily nové důkazy k tomuto případu, bylo potřeba povolat někoho nezaujatého. Jakožto dlouholetý detektiv jsem tuto nabídku přijal s podmínkou, že potřebuji do týmu další schopné detektivy, protože jak známo: „Víc hlav, víc ví!“ Ve státním archivu jsem dostal tip na Základní školu Ve 4. třídě jsou prý bystří, odvážní a vnímaví žáci.

Tímto Vás tedy ŽÁDÁM O POMOC při řešení záhady v A. Nežli se však vydáte na cestu, je třeba se důkladně připravit.

Každý správný detektiv má svůj detektivní deník, takové vyšetřovací desky, do kterých si může zaznamenávat své domněnky, důkazy, fakta, která ví, i ta co potřebuje zjistit. Takovýto detektivní deník, bude potřebovat každý z vás. Těším se, až mi ho v A ukážete, protože bude něco jako váš průvodce k vyřešení případu. Vyšetřování začne po vašem příjezdu do A, kde otevřete kufr s potřebnými pomůckami a informacemi o místní záhadě. Je zde však jeden háček, kufr je zabezpečen zámkem na kód, který musíte rozklíčovat. Jak na to? Kufr se otevírá díky správnému kódu, který získáte spojením indicií, které dostanete za vyřešení úkolů a hádanek ve škole.

Zabádejte nad čísla, mapou a jazykem a indicie jsou Vaše!

Těším se a očekávám Vás v A.

S úctou

Váš Detektiv Přišelnato.

Rámec následně prochází programem a jednotlivými aktivitami, kdy žáci dostávají úryvky dopisu se zadáním k dalším úkolům a následně po jejich splnění, např.:

Deník před programem

Při mém dnešním pátrání v budově bývalé fary a jejím okolí jsem zjistil zajímavou věc. Lidé dříve žili a pracovali úplně jinak než dnes, možná si myslíte, že šetrněji. Neměli počítače, ani telefony, většinu práce museli udělat vlastníma rukama nebo pomocí jednoduchých strojů. Přitom se také snažili vším šetřit, protože si vážili věci a práce, kterou jim výroba zabrala a byla by zbytečná. Ale s tou šetrností tomu tak nebylo vždy, třeba zacházení s bukojedlovými

porosty..., jakoby nemysleli na budoucí generace. Dokonce se kvůli tomu stala jedna tragédie. Nemohlo zacházení s krajinou či nějaká typická činnost té doby souviset nějak se smrtí BA? .

Deník po:

Dnes dopoledne jsem zjistil, že i v době BA měli lidé o přírodní zdroje spory. Kvůli těžbě stříbra a výrobě dřevěného uhlí, dokonce vykáceli téměř všechny stromy v H. BA se ovšem těchto sporů neúčastnil. Své lesy spravoval svědomitě, pravidelně vysazoval stejný počet stromů, jaký pokácel a tak mu přinášely užitek a zisk dlouhodobě... Aby měl dřevo co nejrychleji, sázeli jeho lidé ale hlavně smrky. H-ské lesy se změnily k nepoznání z původního pestrého smíšeného lesa vznikaly smrkové monokultury, snad se k tomu dostaneme ještě podrobněji...

Deník po:

Zjistil jsem, že lesy BA sázel svědomitě, pravděpodobně alespoň občas nezapomněl na vysazení smíšeného lesa a díky tomu tady máme unikátní les, který jen tak někde není. Zjistil jsem, že v krkonošském lese je docela zdravé ovzduší, myslím tedy, že BA se nemohl otrávit špatným vzduchem. Ani tato hypotéza tedy není správná. Začínám mít obavy, abych tento zapeklitý případ vůbec dokázal rozluštit.

Deník před:

Nevím, jestli to není další slepá ulička, ale pořád mi to vrtá hlavou. Neměl náhodou BA problémy s přílišným množstvím odpadu, který se všude okolo hromadil? Když se dnes koukám kolem sebe, mám pocit, že se mohl (nebo mohla?) se otrávit výpary z komína při pálení plastů, kterých je všude víc a víc? Prostě si myslím, že smrt BA mohla nějak souviset s odpadem. Podívám se blíže na tuto problematiku a zkusím prostudovat historické prameny, jak to tehdy vlastně bylo.

...

Deník po:

No tak to jsem byl úplně vedle, před 150 lety totiž problém odpadů v podstatě neexistoval. Plasty byly teprve objeveny. A co víc, v té době fungovalo zcela automaticky něco, čemu dnes říkáme "bezobalové obchody" a považujeme za nejmodernější vynález. Hokynář (obchodník) měl v A svůj obchod - dnes by se dalo říci asi smíšené zboží a tam prodával co tak lidé potřebovali - máslo vám odkrojil z obří 5kg kostky, mléko nalil do vaší bandasky, na co si zákazník nepřinesl obal, to mu dal rovnou do jeho síťovky, zabalil do papíru nebo nasypal do papírového pytlíku. Nikde žádné plasty, docela rád bych v takové době žil a těší mě, že aspoň trochu se to teď mění i u nás k lepšímu.

...

Dopis poslední

Milí detektivní pomocníci, chtěl jsem se s vámi setkat, ale kvůli vyšetřování dalšího případu jsem musel urychleně odcestovat do zahraničí.

Věřím, že jste případ smrti BA rozluštili. Kromě toho jste se během vašeho pátrání a ověřování mých hypotéz také sami mnoho naučili.

Pro každého z vás je v obálce důležitá zpráva

Spolupracovali jste jako detektivní tým, víte už, že v přírodě i v mezilidském fungování spolu věci navzájem úzce souvisí a ovlivňují se. Pro zdárný výsledek je vždy důležité se dívat kolem sebe, reagovat na to, co se děje a dohodnout se.

Tak jako BA zažehnul něco, co tu máme dodnes, tak můžeš i ty dnes něco udělat pro přírodu, co tu zůstane pro další generace.